

Kommunstyrelsen

Genomförande av det lokala naturvårdsprojektet (LONA) Kråknabbens våtmark, Åstorp, Näshulta i Eskilstuna kommun

Förslag till beslut

Eskilstuna kommun genomför av Länsstyrelsen i Södermanland beviljat statligt naturvårdsprojekt (LONA våtmark), Kråknabbens våtmark, enligt till ärendet tillhörande förslag på avtal med stödmottagaren.

Ärendebeskrivning

Den 21 november 2022 inkom Grytet Åstorp AB med ansökan om statligt bidrag till lokalt naturvårdsprojekt (LONA) till Eskilstuna kommun, ”Kråknabbens våtmark” vid Åstorp i Näshulta. Den 24 november 2022 skickade Eskilstuna kommun in ansökan till Länsstyrelsen för handläggning. Den 9 januari 2023 begärde Länsstyrelsen kompletteringar som skickades till Länsstyrelsen. Den 28 februari 2023 beviljade Länsstyrelsen i Södermanland ansökan enligt beslut tillhörande ärendet. Genomförandet av projektet ska regleras enligt avtal mellan stödmottagaren och Eskilstuna kommun, enligt till ärendet tillhörande förslag på avtal.

Enligt förordningen (2003:598) om statliga bidrag till LONA-stöd, får Länsstyrelsen, i mån av tillgång på medel, ge statliga bidrag till kommuner för vissa åtgärder i naturvårdsprojekt som bidrar till uppfyllandet av miljö kvalitetsmål och -delmål som riksdagen har godkänt. Grundtanken med denna satsning är att lokal och kommunal naturvård skall stimuleras genom statsbidrag till naturvårdsprojekt som bygger på lokala initiativ och lokal delaktighet.

Finansiering

Projektet finansieras till 90 % av statligt naturvårdsstöd LONA-våtmark och medfinansieras med 10 % av stödmottagaren. Eskilstuna kommun ansvarar för genomförandet av projektet gentemot Länsstyrelsen. Eskilstuna kommun reglerar ansvaret för genomförandet gentemot stödmottagaren enligt avtal tillhörande ärendet.

Konsekvenser för hållbar utveckling och en effektiv organisation

Anläggning och restaurering av våtmarker bidrar till att uppnå nationella miljömål. Det gynnar biologisk mångfald, förbättrar vattenbalansen i landskapet och reducerar näringsbelastning på vattendrag och sjöar. Våtmarker kan också vara gynnsamt för att minska klimatpåverkan från markanvändning.

KOMMUNLEDNINGSKONTORET

Tommy Malm
Kommundirektör

Kristina Birath
Miljö- och samhällsbyggnadsdirektör

Beslutet skickas till:
Grytet Åstorp AB

Eskilstuna kommun
mari.backlund@eskilstuna.se

Statligt bidrag till det lokala naturvårdsprojektet *Kråknabbens våtmark*, Eskilstuna kommun

Beslut

Länsstyrelsen beviljar med stöd av 1 § förordningen (2003:598) om statliga bidrag till lokala naturvårdsprojekt, bidrag med högst 490 000 kronor till det lokala naturvårdsprojektet Kråknabbens våtmark i Eskilstuna kommun. För beslutet gäller följande villkor:

För beslutet gäller följande villkor:

1. Bidraget får endast användas för det ändamål som ansökan avser.
2. Följande resultat ska uppnås för att sökanden ska få rätt till hela beloppet:
 - a. Innan våtmarken byggs ska positivt besked ha fattats vad gäller anmälan om vattenverksamhet
 - b. En våtmark på 0,8 ha ska anläggas enligt den förstudie som tagits fram.
 - c. En fosfordamm på 0,2 ha ska anläggas enligt den förstudie som tagits fram.
3. Innan våtmarkerna anläggs ska åtgärdernas laglighet enligt 11 kap. miljöbalken (vattenverksamhet) prövas. Det är också sökandens ansvar att söka övriga tillstånd och dispenser som kan krävas enligt annan lagstiftning.
4. Projektet ska vara genomfört senast 2023-12-31. Efter godkännande av Länsstyrelsen kan projekttiden förlängas upp till fyra år från projektets beslutsdatum.
5. För fleråriga projekt ska en verksamhetsrapport inrapporteras i LONA-registret samt en pdf av rapporten skickas till Länsstyrelsen per e-post senast den 1 mars varje år. Foto eller annan bild som presenterar projektet ska läggas in som bilaga i LONA-registret, senast i samband med första redovisningen.

6. Vid marknadsföring och information om projektet och i alla dokument som framställs inom projektet ska LONA-finansiering tydligt redovisas med texten ”Statliga bidrag till lokala naturvårdsprojekt medfinansierar genomförandet av detta projekt” och /eller med Naturvårdsverkets symbol ”LONA”.
7. Eventuella förändringar i projektet ska anmälas skriftligt och godkännas av Länsstyrelsen innan de genomförs, exempelvis om projektets åtgärder och resultat ändras eller om projektet blir försenat. Om projektet inte kan fullföljas ska Länsstyrelsen underrättas omgående.
8. En slutrapport ska inrapporteras i LONA-registret och en av projektansvarig påskriven utskrift i pdf ska inlämnas till Länsstyrelsen senast tre månader efter det att projektet är genomfört. I slutrapporten ska fotodokumentation från våtmarkernas genomförande redovisas. Till slutrapporten ska också bifogas geometrier av våtmarkerna, lämpligen som shape-filer.
9. Faktiska utgifter samt kostnader för arbetstid ska kunna verifieras på begäran av Länsstyrelsen.
10. Det är inte tillåtet att plantera eller så in arter som har potential att bli invasiva, se Artdatabankens lista för riskklassade arter.

Beskrivning av ärendet

Verksamhetens läge (SWEREF 99 TM): N 6566160.78, E 573792.62

Eskilstuna kommun har den 24 november 2022 tillsammans med lokala aktörer inkommit med en LONA-ansökan som avser anläggandet av två våtmarker på fastighet Näshulta Åstorp 2:1 i Eskilstuna kommun.

Syftet med våtmarkerna är att minska näringsläckaget till Näshultasjön/Kalvsjön och därefter Näshultaån. De byggs i två delar för att optimera vattenutnyttjandet och få med så mycket tillrinnande vatten som möjligt. Våtmarkerna kommer få en bra mångfaldseffekt, dels för att de blir relativt stora, sammanlagt cirka 1 ha, och dels för att de ligger i närheten av andra vatten/fuktiga områden. Fåglar, groddjur, salamander, trollsländor bör gynnas av dessa våtmarker, då det kommer utvecklas en örtrik flora i och runt våtmarkerna. Tanken är också att våtmarkerna, som är två av flera på gården, ska bilda ett nätverk av mindre småvatten, som djuren kan förflytta sig mellan.

Våtmarkerna kommer att anläggas intill en allmän väg, vilket gör den lättillgänglig för allmänheten.

En våtmark på 0,8 ha ska anläggas på en åkermark invid väg 704 där det ofta är översvämningar vid högvatten. Våtmarken anläggs genom en vall längs med vägen. Den grävs ur med variation mellan djuphålor och grundare partier. Några mindre öar läggs i våtmarken för att vattnet ska transporteras en så lång väg som möjligt. Tillrinning av vatten sker från sidorna samt via en pump som pumpar vatten från låglänta marker väster om vägen. Pumpen körs med solceller under stora delar av året. Ett par månader på vintern kan det behövas vanlig el dit. En viktig funktion för pumpen är att man därmed undviker att vattennivåerna sjunker på sommaren, då det är störst risk för igenväxning i våtmarkerna. Genom pumpningen kan man hålla en högre vattennivå, vilket minskar schaktmängderna. Behovet av att pumpa ut vattnet vid den stora invallningsstationen minskar samtidigt som uppehållstiden på detta vatten, som annars skulle pumpas rätt ut i sjön, förlängs. Det ger en bättre reningseffekt vad gäller kväve och fosfor.

Från våtmarken får vattnet sedan rinna norrut via kulvert och öppet dike ned till en mindre damm på 0,2 ha som grävs ur till en långsmal djuphåla med en ö i mitten så att vattnet går längsta möjliga väg runt innan de når Kalvsjön.

För åtgärd 1 har kommunen ansökt om 296 000 kr för grävning av två våtmarker med arean 2 000 m² och 8 000 m². Schakt, transport av massor och transport av maskiner etc.

För åtgärd 2 har kommunen ansökt om 12 000 kr för grävning av diken och kulvert mellan dammarna samt rensning av 350 m öppet dike.

För åtgärd 3 har kommunen ansökt om 25 000 kr för anläggande av en dammvall i anslutning till björkallén och vägdike.

För åtgärd 4 har kommunen ansökt om 125 000 kr för inköp och installation av solcellsdriven pump samt för material och byggnation av munk som ska placeras mellan fosfordammen och den befintliga dammen som vattnet från hela våtmarken leds ut i.

För åtgärd 5 har kommunen ansökt om 8 000 kr för att återställa dammvallar, grävda och på andra sätt påverkade ytor, sådd av gräs och plantering av buskar.

För åtgärd 6 har kommunen ansökt om 24 000 kr för utsättning av höjder inför grävning, framtagande av grävmodell och noggrannare projekteringskarta, avgifter och kostnader för att söka alla behövliga tillstånd, samt kontrollmätningar/besiktning innan våtmarken är färdiggrävd.

67 000 kr kommer finansieras genom egen arbetsinsats av lokala aktörer.

Motivering till beslutet

Våtmarkerna förväntas gynna fåglar, vilt och andra organismer som groddjur och insekter som är knutna till våtmarker. Genom pumpningen minskar behovet av att pumpa ut vattnet i sjön vid invallningsstationen och gör att vattnet fördröjs i landskapet.

Länsstyrelsen anser att projektet uppfyller kraven enligt förordningen (2003:598) om statliga bidrag till lokala naturvårdsprojekt.

Länsstyrelsen gör bedömningen att projektets totalkostnad är motiverad ur naturvårdssynpunkt.

Projektet syftar till Restaurering och anläggande av våtmarker (kategori 7). Projektet bidrar därmed till att främst uppfylla miljökvalitetsmålet myllrande våtmarker.

Bestämmelser som beslutet grundar sig på

Enligt 1§ förordning (2003:598) om statliga bidrag till lokala naturvårdsprojekt får Länsstyrelsen ge bidrag till kommuner för åtgärder i naturvårdsprojekt om de bidrar till att nå generationsmålet för miljöarbetet och enligt 4§ till maximalt 90% av bidragsberättigade åtgärder.

Projektet innehåller åtgärder i bidragskategori 7 (restaurering och anläggande av våtmarker, inklusive återvätning av torvmarker) enligt 1§. Länsstyrelsen har vid prövningen därför särskilt beaktat projektets kostnadseffektivitet i relation till de syften som anges i 1§ 7 förordning (2021:207).

I 8§ står att beslutet om bidrag är preliminärt. För att få rätt till hela bidraget ska sökanden följa de villkor och uppnå det resultat som anges i detta beslut och i de beslut om ändring som eventuellt fattas under projektets gång.

Ekonomi

Upp till 75 % av det beslutade bidraget utbetalas medan projektet pågår, resterande del kan utbetalas efter att projektet har avslutats och slutrapporterats till Länsstyrelsen. Länsstyrelsen kommer att besluta om bidragets slutliga storlek när slutrapporten har lämnats in.

Utbetalning av bidrag görs av Länsstyrelsen till kommunen enligt de betalningsuppgifter som finns i LONA-tjänsten och enligt nedanstående preliminära utbetalningsplan.

År 2023	År 2024 efter slutrapportering
360 000 kr	130 000 kr

Länsstyrelsen förbehåller sig rätten att tidigarelägga planerade utbetalningar.

Länsstyrelsen kan kräva att de utbetalade bidragen helt eller delvis återbetalas enligt 12 § förordningen (2003:598) om statliga bidrag till lokala naturvårdsprojekt. Detta gäller om projektet inte uppfyller beslutade villkor, genomförts eller ändrat inriktning utan länsstyrelsens medgivande, om sökande lämnat oriktiga uppgifter eller bidrag getts med felaktigt eller för högt belopp.

Kommunen är rättsligt och ekonomiskt ansvarig inför Länsstyrelsen för genomförande och redovisning av projektet. Det är därför av stor vikt att skriftliga avtal upprättas mellan kommunen och genomförande aktörer för de enskilda åtgärderna.

Övriga upplysningar

Detta beslut befriar inte kommunen och genomförande aktörer från skyldigheten att söka de tillstånd eller föra de samråd som kan krävas enligt annan lagstiftning. Det gäller till exempel åtgärder som berör fornminnen, naturmiljöer och åtgärder i vatten.

Information om LONA hittar du på Länsstyrelsens webbplats [Lokala naturvårdsinsatser \(LONA\) | Länsstyrelsen Södermanland \(lansstyrelsen.se\)](#) och på Naturvårdsverket [LONA – Lokala naturvårdssatsningen \(naturvardsverket.se\)](#).

LONA-tjänsten finns på lona.naturvardsverket.se.

Ett beviljat bidrag innebär inte att åtgärdernas laglighet är prövade. Det är projektägarens ansvar att inhämta nödvändiga tillstånd eller motsvarande. Om beslut innebär förändringar i projektet kan det påverka bidragsbeslutet.

Ytterligare information finns på dessa sidor: [Vattenverksamhet | Länsstyrelsen Södermanland \(lansstyrelsen.se\)](#) och [Anlägga våtmark | Länsstyrelsen Södermanland \(lansstyrelsen.se\)](#)

Kontaktuppgifter

För frågor kontakta Länsstyrelsen Södermanlands län på telefon 010-223 40 00 eller via e-post sodermanland@lansstyrelsen.se. Ange ärendets diarienummer 8485-2022 i ämnesraden för e-post.

Beslutet kan inte överklagas

Beslut om statliga bidrag till lokala naturvårdsprojekt får inte överklagas, enligt 14 § förordningen (2003:598).

De som medverkat i beslutet

Beslutet har fattats av enhetschef Kristina Keltler Mossberg med handläggare Ulrika Hägertorp som föredragande.

Denna handling har godkänts digitalt och saknar därför namnunderskrift.

Kopia till:

Erik Hedar erik.hedar@telia.com

Avtal om genomförande och förvaltning av lokalt naturvårds- och friluftslivsprojekt i Eskilstuna kommun

Kråknabbens våtmark, Åstorp, Näshulta

Bakgrund

Enligt förordningen (2003:598) om statliga bidrag till lokala naturvårdsprojekt sk LONA-stöd, får Länsstyrelsen, i mån av tillgång på medel, ge statliga bidrag till kommuner för vissa åtgärder i naturvårdsprojekt som bidrar till uppfyllandet av miljökvalitetsmål och -delmål som riksdagen har godkänt. Grundtanken med denna satsning är att lokal och kommunal naturvård skall stimuleras genom statsbidrag till naturvårdsprojekt som bygger på lokala initiativ och lokal delaktighet. Eskilstuna kommun har i beslut från Länsstyrelsen Södermanland beviljats bidrag till att genomföra vissa projekt under året 2023. Projekten ska genomföras av lokala föreningar, företag med stöd av kommunen och andra lokala intressenter.

Parter

Mot bakgrund av ovanstående träffas följande överenskommelse om lokalt naturvårds- och friluftslivsprojekt mellan

1. Eskilstuna kommun, kommunstyrelsen (Kommunen)
Adress: 63186 Eskilstuna
Kontaktperson: Natur- och vattenstrateg, Mari Backlund
Telefon: 016-710 71 97
E-postadress: mari.backlund@eskilstuna.se

Och huvudman för de enskilda åtgärderna

2. Grytet Åstorp AB, 556075-2924 (Grytet), utförare
Adress: Åstorp herrgård
Kontaktperson: Erik Hedar
Telefon: 070 532 34 35
E-postadress: erik.hedar@telia.com

1. Naturvårdsprojektet

Syftet med projektet är att:

- *Skapa en våtmark som gynnar biologisk mångfald, skapa klimatnytta och i viss mån minska näringsläckage genom den fördröjning som skapas.*

2. Ansökan om statsbidrag

Parterna har gemensamt upprättat en ansökan om LONA-stöd för det aktuella lokala naturvårds- och friluftslivsprojektet, vilken bifogas, *bilaga 1*. Aktörerna har härvid tillhandahållit de uppgifter och det underlag kommunen behöver för att ge in en komplett ansökan om LONA-stöd till länsstyrelsen. Kommunen har svarat för att ansökan om statsbidrag färdigställs och lämnats in till länsstyrelsen.

Länsstyrelsen i Södermanland har i beslut daterat 2023-02-28 beviljat kommunen stöd att genomföra projektet enligt inlämnad ansökan men med följande villkor eller förändringar: Länsstyrelsens beslut, diarienummer 501-8485-2022, med villkor bifogas, *bilaga 2*.

3. Åtgärder, tidplan m.m.

Grytet ansvarar för att de åtgärder som ingår i projektet genomförs i enlighet med vad som anges i detta avtal och enligt vad som följer av Länsstyrelsens beslut. Projektet skall vara genomfört senast den 2023-12-31. För genomförandet gäller i övrigt tidplan i beslut.

Det ankommer på Grytet att iaktta gällande lagar och föreskrifter och att inhämta och vidmakthålla eventuellt erforderliga tillstånd för åtgärderna och att göra eventuellt erforderliga anmälningar. Det ankommer också på Grytet att tillse att det finns erforderliga nyttjanderättsavtal och/eller godkännanden från berörda fastighetsägare.

Det ankommer på Grytet att skriftligen ta kontakt med Länsstyrelsen och Kommunen om projektet blir fördröjt eller förändringar uppstår så att Länsstyrelsen kan godkänna detta innan förändringar genomförs.

4. Kostnader för och finansiering av projektet

Den totala kostnaden för projektet beräknas av parterna till 557 000 kr. I detta belopp ingår följande kostnadsposter:

Åtgärd nummer	Planerat resultat	Total kostnad, kr	Planeras genomförd
1	Grävning 2 våtmarker mm	324 000	1/9-2023
2	Anordnande av kulvert	33 000	1/9-2023
3	Bygga dammvall	25 000	1/9-2023
4	Anlägga munk, solcellsdriven pump mm	125 000	1/9-2023
5	Återställning dammvall mm	17 000	30/9 2023
6	Slutlig utformning, utsättning, tillstånd mm	24 000	1/7 2023
7	Uppföljning, upphandling, utvärdering, rapportering	9 000	1/11 2023
	SUMMA	557 000	

Alla belopp är angivna exklusive mervärdesskatt. Kostnaden för föreningens egna/ideella arbete har värderats till 200 kr/timme. Kostnaden för kommunens och företagens arbete har beräknats till 300 kr/timme.

Kostnaderna för projektet skall finansieras enligt följande:

Finansiär	Namn	Medfinansiering, kr	%-andel av totalkostnaden	Varav eget arb. (kr)
Övriga organisationer	Grytet Åstorp AB	67 000	10	67 000
Staten (utöver sökt bidrag)		0	0	
Sökta bidrag enligt denna ansökan		490 000	90	
Summa		557 000	100	

Skulle den slutliga kostnaden för projektet komma att överstiga den beräknade kostnaden, ankommer samtliga överstigande kostnader på Grytet för att slutföra projektet i enlighet med ansökan. Skulle den slutliga kostnaden bli lägre än beräknad kostnad ska detta betalas tillbaka till Länsstyrelsen i förhållande till vardera parternas kostnadstagande enligt ovanstående tabell. Kommunen bär således inget ansvar för projektets kostnader och genomförande.

5. Fördelning och utbetalning av bidrag

Det LONA bidrag som beviljats ska utbetalas till Grytet, efterhand som medlen rekvireras med verifikat visande av uppbyggnadskostnad, erlagd egen finansiering och arbetad tid. Utbetalning sker efter rekvirering maximalt två gånger per år.

Fakturering av varor och tjänster inom projektet och dess budget ska sändas till Grytet Åstorp AB, Åstorp herrgård, 635 17 Näshulta.

När åtgärden är slutrapporterad och godkänd av Länsstyrelsen skall eventuellt överskott betalas tillbaka till Länsstyrelsen enligt punkt 4.

Utföraren är härvid endast berättigad till stöd som grundas på den av Länsstyrelsen slutligt godkända projektkostnaden.

6. Redovisning och uppföljning

Parterna är överens om att uppföljning av genomförda åtgärder sker enligt följande: Enligt förordningen om statliga bidrag till lokala naturvårdsprojekt, är kommunen skyldig att senast den 1 mars varje år till länsstyrelsen lämna in en verksamhetsrapport för de åtgärder som utförts året innan. Utföraren ska senast den 31 januari varje år lämna de uppgifter som kommunen behöver för att kunna upprätta en komplett verksamhetsrapport. Utförda arbetsinsatser ska redovisas enligt bifogade blankett, *bilaga 3*.

Sedan projektet genomförts är Kommunen enligt förordningen vidare skyldig att upprätta en slutrapport och ge in den till Länsstyrelsen. Grytet ska senast inom två månader från det att projektet genomförts upprätta den rapport i LONA databasen som kommunen behöver för att kunna upprätta en komplett slutrapport. Det ankommer på Grytet att årligen upprätta den rapportering som krävs i LONA databasen för projektet. Den rapporten ska vara införd i LONA databasen senast 30 dagar Länsstyrelsens förfallodag. Vidare ankommer det på Grytet att begära förlängning på projektet i det fall det krävs.

7. Framtida förvaltning av projektet

Efter projekttiden svarar utföraren för tillsyn och att upprätthålla statusen på det som har utförts inom projektet. En gång per år under fem år sker besiktning av åtgärden avseende dess status. Kommunen inbjuds till att medverka vid besiktningen. En skriftlig rapport tas fram av utföraren och skickas till Kommunen. Erforderliga åtgärder vidtas vid behov av utföraren i samråd med kommunen.

8. Återbetalning

Om Länsstyrelsen skulle besluta att ett utbetalat bidrag, som Kommunen i sin tur utbetalat till Grytet, helt eller delvis, skall återbetalas ska Grytet till Kommunen utge motsvarande belopp som Kommunen får betala tillbaka till Länsstyrelsen.

9. Överlåtelse

Grytet äger inte rätt att överlåta sina rättigheter eller skyldigheter enligt detta avtal utan kommunens skriftliga godkännande.

10. Tillstånd för utförande av åtgärder inom projektet

Grytet ansvarar för att alla erforderliga tillstånd för utförandet av projektet erhålls.

11. Avtalstid och uppsägning

Detta avtal gäller tills slutrapport godkänts och slututbetalning skett. Projektet kan endast förlängas efter godkännande av Länsstyrelsen.

13. Godkännande

Detta avtal gäller sedan det godkänts av behörig för respektive part och undertecknats nedan

Avtalet har upprättats i två exemplar och utväxlats mellan parterna.

Eskilstuna kommun den

För Eskilstuna kommun

För Grytet Åstorp AB

Bilagor:

1. Ansökan om bidrag till det lokala naturvårdsprojektet Kråknabbens våtmark Åstorp, Näshulta.
2. Beslut om bidrag till lokalt naturvårdsprojekt (501-8485-2022) - Länsstyrelsens beslut med villkor för projektet.
3. Blankett för redovisning av arbetsinsatser.